

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

KĀRTĪBA, KĀDĀ SATVERSMES TIESA APTUR TIESVEDĪBU LIETĀ, JA TĀS IZSKATĪŠANA NAV IESPĒJAMA, IEKAMS NAV STĀJIES SPĒKĀ EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS NOLĒMUMS, KAS PIENĒMTS, LAI PREJUDICIĀLĀ NOLĒMUMA TIESVEDĪBĀ SNIERTU ATBILDES UZ SATVERSMES TIESAS UZDOTAJIEM JAUTĀJUMIEM CITĀ SATVERSMES TIESAS TIESVEDĪBĀ ESOŠĀ LIETĀ

Rīgā

2023. gada 8. martā

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

izskatījusi Satversmes tiesas tiesneša Gunāra Kusiņa 2023. gada 10. februāra iesniegumu par rīcības sēdes sasaukšanu Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēta procesuāla jautājuma izlemšanai, Satversmes tiesas priekšsēdētāja 2023. gada 21. februāra rīkojumu Nr. 11-RS-2023 par rīcības sēdes sasaukšanu lietā Nr. 2022-38-01 un lietas Nr. 2022-38-01 „Par Kriminālprocesa likuma 627. panta ceturtais un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” materiālus,

konstatēja:

1. Satversmes tiesā 2022. gada 20. oktobrī pēc pieteikumiem, kurus iesnieguši ārvalstīs reģistrēti komersanti *Rapiddeal Trade LTD* un *Beligand Trade Limited*, *Perfecta Middle East FZC*, *Croftland Business L.P.*, *Glenson Commercial Inc.*, *Mainfield Assets Corp.*, *Wondermax Sales Inc.* un *Hyroc Impex Ltd*, ierosināta lieta Nr. 2022-38-01 „Par Kriminālprocesa likuma 627. panta ceturtais un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” (turpmāk –

lieta Nr. 2022-38-01). Šā lēmuma pieņemšanas brīdī lieta Nr. 2022-38-01 ir stadijā, kurā tā tiek sagatavota izskatīšanai.

Satversmes tiesa 2022. gada 9. novembra tiesas sēdē, izskatot lietu Nr. 2022-01-01 „Par Kriminālprocesa likuma 627. panta ceturtās un piektās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” (turpmāk – lieta Nr. 2022-01-01), nolēma uzdot jautājumus Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai un apturēt tiesvedību šajā lietā līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums (turpmāk – lēmums par jautājumu uzdošanu). Eiropas Savienības Tiesa ir apstiprinājusi, ka lēmums par jautājumu uzdošanu ir saņemts, un lietai ir piešķirts numurs C-767/22. Šā lēmuma pieņemšanas brīdī Eiropas Savienības Tiesas nolēmums lietā C-767/22 vēl nav stājies spēkā.

2. Pamatojoties uz Satversmes tiesas tiesneša Gunāra Kusiņa 2023. gada 10. februāra iesniegumu par rīcības sēdes sasaukšanu Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēta procesuāla jautājuma izlemšanai un Satversmes tiesas priekšsēdētāja 2023. gada 21. februāra rīkojumu Nr. 11-RS-2023, sasaukta rīcības sēde lietā Nr. 2022-38-01, lai noteiktu kārtību, kādā Satversmes tiesa aptur tiesvedību lietā, ja tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā.

Satversmes tiesa secināja:

3. Lietā Nr. 2022-38-01, tāpat kā lietā Nr. 2022-01-01, tiek lūgts izvērtēt Kriminālprocesa likuma 627. panta ceturtās un piektās daļas, kas nosaka ar mantu saistītās personas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem procesā par noziedzīgi iegūtu mantu, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Līdz ar to lietas Nr. 2022-38-01 iznākumu ietekmēs Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtās atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem lietā Nr. 2022-01-01 par Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju.

Lietas Nr. 2022-38-01 sagatavošanas termiņa pēdējā diena ir 2023. gada 20. marts. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 22. panta septītajai un astotajai daļai tiesnesis, kuram uzdots sagatavot lietu izskatīšanai, tās sagatavošanu pabeidz,

sagatavojot atzinumu, savukārt lietas sagatavošana noslēdzama ar Satversmes tiesas priekšsēdētāja lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai, tiesas sastāvu un rīcības sēdes laiku un vietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 22. panta desmito un vienpadsmito daļu rīcības sēdē tiesa lemj citstarp par tiesas sēdes laiku, proti, tiesas sēde nosakāma ne agrāk kā 15 dienas un ne vēlāk kā piecus mēnešus pēc tam, kad minētais lēmums par tiesas sēdes laiku pieņemts.

Vidējais tiesvedības ilgums Eiropas Savienības Tiesā ir 16,6 mēneši (*sk., piemēram: Eiropas Savienības Tiesas 2021. gada apskats. Pieejams: curia.europa.eu*). Tā kā lēmums par jautājumu uzdošanu tika pieņemts 2022. gada 8. decembrī, pastāv pamatotas šaubas par to, vai lietas Nr. 2022-38-01 sagatavošanas termiņā jau būs stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums attiecībā uz lietā Nr. 2022-01-01 uzdotajiem jautājumiem prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai. Tomēr lietas Nr. 2022-38-01 izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem lietā Nr. 2022-01-01.

Satversmes tiesa ir noteikusi kārtību, kādā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 28. februāra lēmumu par kārtību, kādā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai*). Tāpat Satversmes tiesa ir noteikusi, ka procesuālus jautājumus lietā, kurā tiesvedība ir apturēta, lai uzdotu Eiropas Savienības Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības tiesību normas spēkā esību un interpretāciju, Satversmes tiesa var izlemt rīcības sēdē (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 29. oktobra rīcības sēdes lēmumu lietā Nr. 2016-04-03*) un ka Satversmes tiesa par paskaidrojumu sniegšanu Eiropas Savienības Tiesai lemj rīcības sēdē, neatjaunojot tiesvedību lietā (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 5. oktobra rīcības sēdes lēmumu par kārtību, kādā sniedzami paskaidrojumi Eiropas Savienības Tiesai*).

Tomēr Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā nav noregulēts jautājums par tiesvedības apturēšanu lietā, kuras iznākumu ietekmēs Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā. Šo jautājumu līdz šim nav noregulējusi arī Satversmes tiesa. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu šajā likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulētus procesuālus jautājumus izlemj Satversmes tiesa.

Līdz ar to Satversmes tiesai jānosaka kārtība, kādā Satversmes tiesa aptur tiesvedību lietā, ja tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā.

3.1. Latvijas Republikas normatīvajos aktos, kas regulē tiesvedības procesu vispārējās jurisdikcijas un administratīvajās tiesās, ir ietvertas normas, kas nosaka tiesvedības apturēšanas tiesiskos pamatus un kārtību, tostarp gadījumā, kad lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izšķirta cita lieta. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 273. panta 3. punktu tiesa aptur tiesvedību, ja lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izņemta cita lieta tiesā vai iestādē. Atbilstoši Civilprocesa likuma 214. panta 5. punktam tiesa aptur tiesvedību, ja lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izšķirta cita lieta, kas izskatāma civilprocesa, kriminālprocesa, administratīvā procesa vai administratīvā pārkāpuma procesa kārtībā. Par tiesvedības apturēšanu tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā un tajā norāda apstākļus, līdz kuru iestāšanās vai izbeigšanās brīdim tiesvedība apturēta, vai termiņu, līdz kuram tiesvedība apturēta (*sk. Administratīvā procesa likuma 276. panta pirmo un otro daļu un Civilprocesa likuma 217. panta pirmo un otro daļu*).

Tāpat Administratīvā procesa likums un Civilprocesa likums regulē arī jautājumus, kas attiecas uz procesuālā termiņa skaitījumu gadījumos, kad tiesa pieņem lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā (*sk. Administratīvā procesa likuma 45. un 275. pantu un Civilprocesa likuma 50. un 216. pantu*). Proti, apturot tiesvedību lietā, tiek apturēts termiņa skaitījums (*sk. Administratīvā procesa likuma 45. pantu un Civilprocesa likuma 50. pantu*). Kad zudis apstākļis, kas bija par pamatu tiesvedības apturēšanai, tiesvedību atjauno tiesa ar lēmumu citstarp pēc savas iniciatīvas (*sk. Administratīvā procesa likuma 275. un 277. pantu un Civilprocesa likuma 216. pantu un 218. panta pirmo daļu*). Procesuālā termiņa skaitījums turpinās no dienas, kad tiesvedība lietā tiek atjaunota (*sk. Administratīvā procesa likuma 45. pantu un Civilprocesa likuma 50. pantu*).

Administratīvā procesa likumā un Civilprocesa likumā norādītie procesuālie principi būtu piemērojami arī Satversmes tiesas procesā gadījumos, kad lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā.

Tādējādi Satversmes tiesa, ja tā konstatē, ka lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, pieņem lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā līdz brīdim, kad stāsies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums. Apturot tiesvedību lietā, tiek apturēts termiņa skaitījums. Stājoties spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam, Satversmes tiesa pieņem lēmumu atjaunot tiesvedību lietā.

3.2. No Satversmes tiesas likuma un Satversmes tiesas reglamenta izriet, ka atkarībā no konkrētās procesuālās stadijas procesuālie jautājumi lietās pamatā tiek izlemti Satversmes tiesas rīcības sēdē, savukārt lietas izskatīšana pēc būtības notiek tiesas sēdē (*sk., piemēram, Satversmes tiesas likuma 22. panta desmito daļu un 28. pantu un Satversmes tiesas reglamenta 87. un 128. punktu*).

Saskaņā ar Satversmes tiesas reglamenta 88. punktu rīcības sēdē jautājumus izskata pilnā tiesas sastāvā, ja vien Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā nav paredzēts, ka lieta izskatāma triju tiesnešu sastāvā. Savukārt Satversmes tiesas likuma 28. panta pirmā daļa noteic, ka lēmumus tiesas sēdes gaitā Satversmes tiesa pieņem ar tās sastāvā esošo tiesnešu balsu vairākumu.

Arī atbilstoši Satversmes tiesas noteiktajai kārtībai, kādā tā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai, lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai un tiesvedības apturēšanu Satversmes tiesa, izskatot lietu, pieņem ar tās sastāvā esošo tiesnešu balsu vairākumu. Savukārt stadijā, kurā lieta tiek sagatavota izskatīšanai, lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai un tiesvedības apturēšanu Satversmes tiesa pieņem rīcības sēdē ar tiesnešu balsu vairākumu tādā pašā tiesnešu sastāvā, kādā tā šādu lēmumu pieņemtu tiesas sēdē (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 28. februāra lēmumu par kārtību, kādā pieņem lēmumu par jautājuma uzdošanu Eiropas Savienības Tiesai prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai*). Šādā kārtībā Satversmes tiesa pieņem arī lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā, ja tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmo daļu un Satversmes tiesas reglamenta XIV nodaļu,

Satversmes tiesa nolēma:

1. Noteikt, ka, izskatot lietu, Satversmes tiesa lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā, ja tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā, pieņem ar tās sastāvā esošo tiesnešu balsu vairākumu. Stājoties spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam, Satversmes tiesa pieņem lēmumu atjaunot tiesvedību lietā.

2. Noteikt, ka stadijā, kurā lieta tiek sagatavota izskatīšanai, lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā, ja tās izskatīšana nav iespējama, iekams nav stājies spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums, kas pieņemts, lai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā sniegtu atbildes uz Satversmes tiesas uzdotajiem jautājumiem citā Satversmes tiesas tiesvedībā esošā lietā, Satversmes tiesa pieņem rīcības sēdē ar tiesnešu balsu vairākumu tādā pašā tiesnešu sastāvā, kādā tā lēmumu par tiesvedības apturēšanu pieņem tiesas sēdē. Stājoties spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam, Satversmes tiesa pieņem lēmumu atjaunot tiesvedību lietā.

3. Noteikt, ka Satversmes tiesas lēmumu par tiesvedības apturēšanu lietā nosūta publicēšanai oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”, kā arī nosūta lēmuma norakstu vai kopiju lietas dalībniekiem.

4. Apturēt tiesvedību lietā Nr. 2022-38-01 līdz brīdim, kad stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums lietā C-767/22.

5. Nosūtīt lietas Nr. 2022-38-01 dalībniekiem šā lēmuma norakstu vai kopiju.

6. Nosūtīt šo lēmumu publicēšanai oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētājs

Aldis Laviņš